

¿ZEIN DA NERE ZALE?

(BAKARRIZKETA)

Iruditegiak aurkestatzen du Enparantza (Plaza) alde biyetara karrikak dituela....

BAKARRIK nago; ala dirurit beintzat eta chiništu egin bearko det, zergatik iñor ageri ez dan nere inguruan.

Betiko ametsakin burua zakarki arki zait gabean bezela egunaz, eta lo naguen garayan ere badirudit urrutiyetan nabillela nerea ez danaren billa. ¿Zer nere, ta zer porru lore? ¿Agíyan noizpait izan alnaiz zerbaiten jabe? ¿Nondik edo nola? Zerbait eskuetaratzen detanian ere, badi-rudi aizeak eramaten dubela aztaputz lora aizeak bezela.

¿Gis ontan, nola niteke bein bedek zerbaiten jabe izan? Ukabilla ez badu batek sendoki eztutzen eskuan daukan gauzari zintzo euzteko, ez lezake gauz onik erakarri beregan, guztiya aldenduko zayo ezertaz oartu baño len.

Arlote jayo nitzan, ta obetoagotu ez det oraindik nere bizitz gairik ¡Arlote! ¡Arlote! ¿Ni arlote?

¿Agíyan alkatia bera atorra zillarrezkua soñean jantzirik sortu al zan? Ez, ez; gerora pichi ederrez apaindu zuten au ere; bañan ni, ez len, ez oraiñ, ta gerora ere galtzak bete lan izango det, zergatik zuloz betiak dauden dauzkatan zarr oek galbai bat bezela. ¿Bakarrik naguela? Ta, ¿zein da nere zale? ¿Nork nai lezake ni bezelako alfer bat? Ta, ¿zertarako?

Askori aditzen saye nigatik, bakarrik izateko obea naizela; arrazoi dute bai, bañan, norbait egingo balitzake nere jabe, ¿ez ote nitzake zuzenduko piška bat?

¡Alaja ederra jaunak! Alaja ederra artuko luke ni artzen nauenak;

ta nigan zaletuko balitz iñor, kezka aundi gabe esan lezake edozeñek; etzeukan emakume orrek aukera aundirik ez.

¿Bañan zer? Bi urte oraindik ez dira izango andregai baten jabe nitzala. ¿E? ¿Zer esaten ari naiz? ¿Jabe? Ez, ez; aren jabiak, gurasuak ziran; bañan ondo goguan daukat, egun batez elkarrekin bere eche atadiyan geundela nola abeztu (kantatu) ziran (ez dakit zergatik) bañan antz emango diyozute guchi gora bera noski ta, oroitu nadiñ illunabar artako gertaeraz kantatuko dizuet baldin eztarriyak zapuzkeririk egiten ez badit. (*Eztarriyari marrant otsak ateriaz.*)

Nagusiya begira
daukagu goitikan,
pakian utzi zadazu eta
zoazkit ortikan;
zuk ez dakizu zer dan
oraindik lotzikan,
ez dezu eramango emendik
zankoko otzikan.

(*Algaraz.*) ¿E? ¿Zer iruditu zaizute? ¿Ikusten dezute zenbaterañoako arrua zan neskach ori? Oek guztiyak orla diralarik, ¿zein da nere zale? Erritar denak jakiñan gañian daude zenbaterañoako alferra naizen, ¿ta nork artuko nau? Emakume echerakoyak ez beintzat.

Ez dago, ez dago; nonbait neregana zaletasunez erakarri nai badet, musorrotu egin bearko det zein naizen ezagutu ez nazan.

Ustez nere andregaitzat neukan orrek eman zizkidan arrazoi zulakor ayek, eziñ zaizkit iñola ere aztu. ¿Zer erezi mingarriyak abeztu (kantatu) zizkidan! Lengua zornetsua izango zan, bañan oraiñ kantatuko detan onek batere zorrik ez diyo beste orri.

Ara nolakua dan bera.

Alferrikan zabilta
zimikoka neri,
aspalditikan ondo jakiñik
nago zure berri;
zurrutez jartzen zera
biurki ta eri,
zure ordañez nayago ditut
echian bi zerri.

(*Algaraz.*) ¿Arrazoi oekin, nork ez du far egingo? Bañan, bakarrik..... Ta, ¿zein da nere zale? Albanu langilletuko nitzake, bañan, eziñak nauka alferkeriyaren mendean. Ta ¿zertarako langilletu? ¿Astoak

bezela erdi gozeak makillan mende bizitzeko? Ez, ez; zerriyak etzanda egonian, lasai, lasai bizi oi dira, asto langilliak baño obetoago gurituaz.

Nik ezin detana; bada zerriyak langilliak balirake, beren jabiak ez lituzke alferkeriyan guritzen ta gizentzen idukiko, emaztea baño geyago maitatuaz; aih neurri gabeko berekoyak dira baserritarrek, non guztiya egiten duten, chinchinagatik.

Ni ere nerekoya naiz, ta gañera, arrazoi onegatik alferra; nere bururik ikusi nai ez detana lanean beartu ondoren elbarriturik ezkerreko zankua eziñ alcharik Lengo oyartzuar batek esan zubena: «Gizona beti gizon duk saskikpetik ere alazankuak salba nazala.» (*Piška bat ichedonta.*)

Bizi lagun baten billa nabill aspaldi ontan; bañan, ¿zein da nere zale? ¿Nor arrimatuko da nigana? ¿Nork naiko du ni bezelako bat bere aldamererako? Emakume gibel aundiko asko ezagutzen ditut, bañan, orrenbesterañokua dubenik, ez deritzot iñon izango danik.

Ez dago, ez dago; ez da iñor nere zale, alferrarentzat iñondik gauz onik ez. ¡Au lana! ¡Ta beti bakarrik! Jatorritikako aberastasun gabeko alferrak, beti izango du arlotekeriya nagusi.

¡Nik ez dakit zertara jo bear detan! Lanerako gogorik ez det, zergatik ezur nausiko miñak usten ez diran, ta esku chaplanak illez betiak dauzkatan.

¿Ameriketara joango ote naiz? An ere alferrarentzat, ematen ez duten lurrak izango dira, ta nik naiko nuke, nekerik gabeko irabaziya neretzat.

Alfer, alferrik itzegitia da; oraindaño lanik egin gabe bizitu naiz, ta onez aurrera ere, ala naiko det jarraitu biziyak irauten diran arte.

¿Nik lan egiñ? ¿Zertarako? ¿Ni bañon alferraguen mesederako? Ez, ez; lanean beartu ditezela beren burubak mesedeturik ikusi nai badituzte. Alferra izateko aski naiz bakarrik.

¿Bañan, lagunakiñ gaizkiyago izango al nitzake? Ori, ori; ¿ta zein da nere zale? Bizi lagun bat banu..... ¿Zertarako ta norako? Bakarrik obeko det bizi oraindaño bezela; bizi lagunakin bizitzeko, gaur asko erosi bearrean arkitzen da bat, ta ni ez niteke ezer erostera jarri, eguneroko ogiyarentzat diña irabazten ez detalako.

¿Nola irabaziko det ezertara sayatzen ez banaiz? ¡Ai, au lana! Ez dago neretzat gaur onik ta onla bizi baño obeko luke batek ezkondu. ¿Ta norekin? ¿Zein da nere zale? Onenbeste naspilla, ta iñork niganako maitasunik artzen ez dubelako, buru guztiya borroka biziyen daukat.

¡Erotu!..... ¡Ta zein ez da erotzen! Oraindaño ajolik gabia izan

banaiz ere nere alperkeria bitarteko dala, oraiñ ajola guztiyak batetan sortu zaizkit.

¡Au nekia! ¡Inork ikusi nai ez erriyan, begiko zakarra baño geyago! ¿Nora aldegingo det? ¿Nora joango naiz? ¿Urtara botako det nere buruba? Oyera obe ni bezelako alfer batentzat. ¿Urkatuko ote naiz? Bañan urkatuko banitz, ¿nork naiko ninduke? Ta, ¿zeiñ izango litzake nere zale? Nayago nuke nere ordañez norbaitek egingo balu eginkisun oye-tako bat, zergatik alferra naizen, ta alfer onek ez lezake iñola ere egiñ, guztizko lan aztuna dalako.

Nuan, nuan; ia ordezeko-en bat topatzen ote detan. (*Abiyatzen da lasterka ta erortzen da, zilipurdika, iruditegiko goi samarrian.*)

(*Deadarka.*) Ai, ai, ai, ai. ¡Laguntza.....laguntza!

JUAN IGNACIO URANGA

